

رابطه سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی و تعارضات زناشویی دانشجویان متأهل (زن)

فاطمه صداقت فر^۱

^۱ کارشناسی ارشد، مشاور

نام نویسنده مسئول:

فاطمه صداقت فر

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه ی سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی و تعارضات زناشویی در دانشجویان متأهل (زن) دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار بود. به همین منظور تعداد ۹۰ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای گردآوری داده ها از سه پرسشنامه ی سبک های دلبستگی بزرگسال کولینز و رید، (RAAS) رضایتمندی زناشویی (ENRICH) و تعارضات زناشویی (MCQ) استفاده شد.

روش: داده های بدست آمده با استفاده از روش های همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغییری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج بدست آمده نشان می دهد که بین سبک دلبستگی ایمن و رضایتمندی زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. اما بین سبک های دلبستگی اجتنابی و مضطرب رضایتمندی زناشویی رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین بین سبک دلبستگی ایمن و تعارضات زناشویی رابطه معناداری وجود ندارد. ولی سبک های اجتنابی و مضطرب با تعارضات زناشویی رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج: با توجه به نتایج بدست آمده از این تحقیق مشخص شد که سبک دلبستگی ایمن، پیش بینی کننده مناسبی برای رضایتمندی زناشویی و دلبستگی اجتنابی و مضطرب تبیین کننده مناسبی برای تعارضات زناشویی است.

واژگان کلیدی: سبک دلبستگی، رضایتمندی زناشویی، تعارضات زناشویی

مقدمه

خانواده جوهره ای زنده و در حال تغییر است که با استفاده از اعضای خویش و در جریان ارتباطی دائمی، تعاملی طرح‌دار بایکدیگر کل خاص را سازمان دهی می کند که در طول زمان و مکان گسترش می یابد. خانواده رami توان یک واحد عاطفی و شبکه ای از روابط درهم تنیده ای دانست که از پیوند زناشویی زن و مرد بنامی شود. و رضایت طرفین از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می شود. که این مهم رضایتمندی از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه را در بر خواهد داشت می توان رضایت زناشویی را به عنوان یک موقعیت روان شناختی در نظر گرفت که خود به خود به وجود نمی آید، بلکه مستلزم تلاش هردو زوج است، به ویژه در سالهای اولیه رضایت زناشویی بسیار بی ثبات است و روابط در معرض بیشترین خطر قرار دارند! (احمد، نبی پور، کیمیایی و افضلی، ۲۰۱۰ به نقل از حافظی و جامعی نژاد، ۱۳۸۹).

سبک های دلبستگی یکی از عوامل موثر در رضایتمندی همسران از یکدیگر می شود. دلبستگی عبارت از پیوند عاطفی هیجانی نسبتا پایداری است که بین کودک و مادر یا افرادی که نوزاد در تعامل منظم و دائم با آنهاست، ایجاد می شود (پاپالیا^۱، ۲۰۰۲).

بالبی^۲ به نقل از (کرین^۳، ۱۳۸۴) مفهوم دلبستگی را از دیدگاه تحولی مورد ارزیابی قرارداد و نظریه اش را بر این اساس بنا کرد که احساس هاور رفتارهای دلبستگی از قبیل گریه و خنده، نوزاد به مادر نزدیک و از خطر دور می سازد تجربه های واقعی فرد در مورد حساسیت، پاسخگویی، حضور فعال مراقب، هم چنین خلق و خوی کودک و هماهنگی روابط والد- کودک اساس شکل دهی به سبک های مختلف دلبستگی (ایمن، اجتنابی، مضطرب) در خلال سال های نوزادی و کودکی است. تجربه هایی که نوزاد با مراقبش دارد در الگوهای روابط وی با دیگران درونی سازی می شود و این الگوی عملی درونی شده، تعیین کننده چگونگی مفهوم نوزاد از خود و دیگران است. مفهومی که بعد ها در روابط با دیگران تعمیم می یابد. سبک های دلبستگی یکی از عوامل شخصی هستند که بر رضایتمندی و تعارضات زناشویی تاثیر می گذارند. طبق نظریه دلبستگی، افراد هنگام برقراری رابطه نزدیکی از این سه سبک دلبستگی را می پذیرند: ایمن، اجتنابی و مضطرب، سبک دلبستگی ایمن با میل به قدردانی، توجه به فدا کردن خود به خاطر افراد نزدیک و مهم ارتباط دارد. سبک دلبستگی اجتنابی با فقدان دلبستگی و علاقه نسبت به افراد مهم و نزدیک همراه است. افراد با دلبستگی مضطرب در روابط صمیمانه خود احساس ناامنی و ناراحتی می کنند (حسینی غفاری، قنبری هاشم آبادی و شعرباف، ۱۳۸۴). در پژوهش های (بانز، ۲۰۰۴؛ والیورا و کاستا، ۲۰۰۰؛ پالی^۴ و همکاران، ۲۰۰۵) که به بررسی رابطه بین دلبستگی و رضایت زناشویی پرداخته اند و نشان داده اند، که دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی و دلبستگی نایمن با کاهش رضایتمندی زناشویی ارتباط دارد (سنتا و گیل^۵، ۲۰۰۵).

^۱. Papalia

^۲. Bowlby, J.

^۳. kerin

^۴. Banse, Oliveira, Costa & Paley

^۵. Scenta & Gable

درمقایسه فراوانی شدت هیجان های افراد با سبک های مختلف دلبستگی در موقعیت های تحریک پذیر، نتیجه گرفتند که آزمودنی ها با سبک دلبستگی اجتنابی، بعد از بروز خطا از طرف همسرانشان، عکس العمل منفی بیشتری درمقایسه با گروههای دیگر، نشان می دهند. پژوهش (مولر، وانگ و ویکبرگ^۶، ۲۰۰۶) نشان داد، مادران و پدران که دلبستگی اضطرابی بیشتری گزارش داده بودند از روابط زناشویانشان نیز رضایت کمتری داشتند. از تحقیقات انجام شده دیگر در این زمینه می توان به پژوهش های (بشارت، شریفی وایروانی، ۱۳۸۰، اصغری نژاد و دانش، ۱۳۸۴) اشاره کرد که همگی بیانگر این مطلب هستند که آزمودنی ها با سبک دلبستگی ایمن از مشکلات زناشویی کمتر، مشکلات بین شخصی کم تر و سطح شادکامی بیشتری نسبت به آزمودنی ها با سبک دلبستگی اجتنابی و مضطرب برخوردارند.

تعارضات بین فردی به اندازه ی روابط اجتماعی، فراگیر و گسترده اند. از این روتجربه ی سطوح مختلف از تعارض اختلاف نظرونجش در تعاملات یک زوج، امری بدیهی و غیر قابل اجتناب است. آنچه در این امر مهم است سبک^۷ مقابله با تعارض است (کوان^۸، ۲۰۰۴). اگر تعارض به طور کارآمد اداره نشود، از سکون رکود ارتباط جلوگیری کرده و زوجین، مهارت های مثبت و کارآمد منطبق با روی دادهای فشارزا ایجاد می کند، حتی یادگیری این رویکرد انطباقی، می تواند فرد را در مقابل دیگر روی دادهای فشارزایی زندگی هم مقاوم تر سازد (دان هام^۹، ۲۰۰۸). ولی اگر تعارض بطورضعیفی اداره شود موجب تخریب زندگی زناشویی شده و اثرات زیان آوری بر سلامت فیزیکی و هیجانی زوجین به جا می گذارد (ماهونی^{۱۰}، ۲۰۰۶).

بر پایه ی پژوهش های انجام شده، تعارض از یک سوبه عنوان یکی از مهمترین پیش بینی کننده های رضایت از روابط در همسران شناخته شده (کری مر^{۱۱}، ۲۰۰۲، کم پل، سمپ سون، بولد ری، وکشی^{۱۲}، ۲۰۰۵)، و از سوی دیگر حل تعارض یکی از عوامل مرتبط با شیوهای دلبستگی دانسته شده است که بشدت تحت تاثیر شیوهای دلبستگی قرار دارد. پژوهش هانشان داده است که افراد با دلبستگی ایمن حتی در موقعیتی تعارضی مانند جدایی، از ناامنی کم تری برخوردارند و راهبردهای سازنده تر برای رویارویی با تعارض ارائه می دهند. افراد ایمن جدایی را، در بسیاری از موارد، به عنوان شرایطی درک می کنند که به راستی روابط همسران را توانمندتر می سازد (فینی^{۱۳}، ۱۹۹۹).

پژوهشهای (کوروران و مالین کوردت^{۱۴}، ۲۰۰۰) سبک دلبستگی با میزان امنیت عامل مهمی در کنترل تعارض و خودگردانی هیجانی است که هر دو عامل های اساسی در حفظ روابط طولانی مدت هستند. وهم چنین (کسکین^{۱۵}، ۲۰۰۸) دریافت که بین سبک دلبستگی ایمن و مشکلات ارتباطی، رابطه منفی و بین سبک دلبستگی ناایمن با مشکلات ارتباطی و نگرش منفی به والدین رابطه مثبت وجود دارد (میکولینسر و شیور^{۱۶}، ۲۰۰۵) نگرانی های افراد دلبسته ی ناایمن مانع از همدلی

^۶. Moller, Wank & Wichkberg

^۷. Style

^۸. Coan

^۹. Dunham

^{۱۰}. Mahony

^{۱۱}. Cramer, D.

^{۱۲}. Campbell, Simpson, Boldry & Kasny

^{۱۳}. Feeny

^{۱۴}. Corcoran & Mallinckkckaodt

^{۱۵}. Keskin

^{۱۶}. Mikulincer & Shaver

با خطا کار یا کنترل هیجان های منفی می شود. در مقابل، دلبستگی ایمن نیاز برای حمایت از خود و تنبیه خود را کاهش می دهد (سیمپسون و روهلز، ۲۰۰۴؛ تسه و چینگ^{۱۷}، ۲۰۰۶) افراد غیر بخشنده و کسانی که الگوی درونی آنها نایمن است، به رخدادهای ارتباطی تهدید کننده به صورت منفی، هیجان رفتاری واکنش نشان می دهند، نشخواری ذهنی منفی دارند و مستعد ابتلا به افسردگی هستند. (بارنت^{۱۸} و همکاران، ۲۰۰۶) بررسی کردند که ارتباط نبخشیدن و دلبستگی نایمن می تواند به وسیله ی نشخوارهای ذهنی خشنونت آمیز تعدیل شود (بیکستروم و هولمز^{۱۹}، ۲۰۰۱؛ گالو^{۲۰} و همکاران، ۲۰۰۳؛ نوفل و شیور^{۲۱}، ۲۰۰۶؛ دونل^{۲۲} و همکاران، ۲۰۰۸) در برخی تحقیقات بین اضطراب دلبستگی و توافق پذیری رابطه منفی و در برخی دیگر رابطه ای بدست نیامده است (مکالینسروشیور، ۲۰۰۷) هم چنین اضطراب دلبستگی با رویه افسردگی روان رنجوری رابطه دارد. با توجه به نقش بسیار مهم سبک های دلبستگی در روابط زناشویی و تاثیر آنها بر میزان رضایتمندی و تعارضات زناشویی، از این رو انتظار می رود که مطالعه دقیق و بررسی علمی شیوه ها و چگونگی بررسی سبک های دلبستگی در افراد متأهل بتواند شناخت بهتری در خصوص این پدیده را فراهم سازد.

مهمترین سؤالی که در این جا مطرح می شود این است که آیا بین سبک های دلبستگی با رضایت مندی زناشویی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد؟

بر اساس سئوال پژوهش فرضیه های زیر مطرح گردید:

- فرضیه اول: بین سبک دلبستگی ایمن و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.
- فرضیه دوم: بین سبک دلبستگی اجتنابی و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.
- فرضیه سوم: بین سبک دلبستگی مضطرب و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد.
- فرضیه چهارم: بین سبک دلبستگی ایمن و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
- فرضیه پنجم: بین سبک دلبستگی اجتنابی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
- فرضیه ششم: بین سبک دلبستگی مضطرب و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

^{۱۷}. Simpson, Rholes, Tes & Cheng

^{۱۸}. Barnette

^{۱۹}. Baekstroem & Holmes

^{۲۰}. Gollo

^{۲۱}. Nofle & Chaver

^{۲۲}. Donnellan

روش پژوهش

روش این پژوهش از نوع همبستگی است. روش های مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده ها، شاخص های آمار توصیفی و شاخص های آمار استنباطی، ضریب همبستگی پیرسون، و رگرسیون چند متغیری می باشد.

جامعه آماری حجم نمونه و شیوه نمونه گیری

جامعه آماری پژوهش حاضر را دانشجویان متاهل (زن) دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ تشکیل می دهند.

حجم نمونه پژوهش حاضر شامل ۶۰۰ دانشجوی متاهل (زن) دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار می باشد. روش نمونه گیری به صورت تصادفی ساده می باشد که ابتدا فهرست اسامی تمامی دانشجویان متاهل زن دانشگاه آزاد واحد سبزوار در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ بدست می آید. سپس به هر یک از آنها نمره ای اختصاص داده می شود و با استفاده از جدول اعداد تصادفی تعداد مورد نیاز (۹۰ نفر) به عنوان نمونه پژوهش انتخاب می شود و سپس برای دانشجویان انتخاب شده توضیحات لازم را در مورد شیوه پاسخ دهی، محرمانه بودن اطلاعات و صداقت و دقت نظر در پاسخگویی برای هر پرسشنامه ارائه می شود.

ابزارهای پژوهش

ابزارهای پژوهش برای جمع آوری داده های اولیه و سنجش متغیرهای مورد مطالعه از مقیاس سبک های دلبستگی بزرگسالان (RAAS)، پرسشنامه رضایت مندی زناشویی (ENRICH) و پرسشنامه تعارضات زناشویی (MCQ) استفاده شده است.

الف) مقیاس دلبستگی بزرگسالان ۲۳ (RAAS) :

مقیاس دلبستگی بزرگسالان ابتدا در سال ۱۹۹۰ به وسیله کالینز^{۲۴} و رید^{۲۵} تهیه شد و در سال ۱۹۹۶ مورد بازنگری قرار گرفت. مبنای نظری آن، این آزمون نظریه دلبستگی است. مقیاس دلبستگی بزرگسالان که چگونگی ارزیابی فرد از مهارت های ارتباطی و سبک رابطه صمیمانه وی را مورد بررسی قرار می دهد، دارای ۱۸ عبارت است که پاسخ دهندگان در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را بیان می کنند. این پرسشنامه دارای سه زیر مقیاس: وابستگی، که میزان اطمینان و تکیه کردن آزمودنی به دیگران را نشان می دهد، زیر مقیاس نزدیکی، که میزان صمیمیت و نزدیکی عاطفی آزمودنی با دیگران را می سنجد و زیر مقیاس اضطراب که میزان نگرانی فرد از طرد شدن را مورد ارزیابی قرار می دهد. به هر یک از زیر مقیاس ها ۶ عبارت اختصاص یافته است. ضریب پایایی بازآزمایی این آزمون برای هر یک از سه زیر مقیاس نزدیکی، وابستگی و اضطراب به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۷۱ و ۰/۵۲ گزارش

^{۲۳}. Revised Adalt Attachment scale

^{۲۴}. Collins

^{۲۵}. Read

شده است. کولینز و رید (۱۹۹۰) نشان دادند که زیرمقیاس های نزدیک بودن (c)، وابستگی (D) و اضطراب (A) در فاصله زمانی ۲ ماه و حتی ۸ ماه پایدار ماندند. با توجه به اینکه مقادیر آلفای کرونباخ در تمامی موارد مساوی یا بیش از ۰/۸۰ است، میزان قابلیت اعتماد به دست آمده بالا است (بشارت و همکاران، ۱۳۸۰).

ب) پرسشنامه رضایتمندی زناشویی (ENRICH)

پرسشنامه رضایت مندی زناشویی انریچ: برای بررسی میزان رضایت مندی زناشویی پرسشنامه انریچ، نسخه ۴۷ سوالی انتخاب شده است. تهیه کنندگان اصلی این پرسشنامه اولسون و فرونیر می باشد. این پرسشنامه ۴۷ سوال دارد و سوالها به صورت ۵ گزینه ای (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف و ۱۲ حوزه مختلف زندگی زناشویی را مورد سنجش قرار می دهد. اولسون و دیگران اعتبار این پرسشنامه را با روش ضریب آلفا ۰/۹۲ گزارش کرده اند. در پژوهش مهدویان ضریب همبستگی پیرسون در روش بازآزمایی (به فاصله یک هفته) برای گروه مردان ۰/۹۳۷ و برای گروه زنان ۰/۹۴۴ و برای گروه مردان و زنان ۰/۹۴ به دست آمد. ضریب آلفای ۴۷ سوالی پرسشنامه در پژوهش میرخشتی ۰/۹۲ و در فرم ۴۷ سوالی پژوهش سلیمانیان ۰/۹۵ بدست آمده است. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۹۶ به دست آمد که نشان دهند، همسانی درونی بالای آزمون می باشد. ضریب همبستگی پرسشنامه انریچ با مولفه های رضایت خانوادگی از ۰/۴۱ تا ۰/۶۰ و با مولف های رضایت زندگی از ۰/۳۲ تا ۰/۴۱ است که نشانه روایی سازه آن است. کلیه خرده مقیاس های پرسشنامه زوج های راضی و ناراضی را متمایز می کند و این نشان می دهد که این پرسشنامه از روایی ملاکی خوبی برخوردار است (احمدی، ۱۳۸۸).

ج) پرسشنامه تعارضات زناشویی (MCQ)

پرسشنامه تعارضات زناشویی: این پرسش نامه، یک ابزار خود گزارش دهی و شامل ۴۲ سوال است که توسط ثنایی و براتی (۱۳۷۵) ساخته شده و اصولاً برای شناسایی ماهیت و میزان تعارض در روابط زناشویی مورد استفاده قرار می گیرد. این پرسشنامه از ۷ خرده مقیاس افزایش جلب حمایت فرزند/ فرزند، افزایش رابطه ی فردی با خویشاوندان خود، کاهش رابطه با خویشاوندان همسر و دوستان، جدا کردن امور مالی از یکدیگر، کاهش همکاری بین زوجین، کاهش روابط جنسی بین زوجین و افزایش واکنش هیجانی نسبت به یکدیگر است. به گزارش ثنایی و براتی (۱۳۷۵) این پرسشنامه از اعتبار و پایایی قابل قبولی برخوردار است. دهقان (۱۳۸۰) در هنجار یابی مجدد، آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه را ۰/۷۱ و به ترتیب برای کاهش همکاری ۰/۷۳، رابطه ی جنسی ۰/۶۰، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۷۴، افزایش جلب حمایت فرزند و فرزندان ۰/۸۱، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود ۰/۶۵، کاهش رابطه ی خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۸۱ و جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۶۹ گزارش کرده است (ثنایی، ۱۳۷۹).

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی و استنباطی پژوهش حاضر در جدول (۱) الی (۸) ارائه شده اند.

الف) آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

در این بخش شاخص های آمار توصیفی (مینم، ماکزیمم، میانگین، انحراف استاندارد) متغیرها را محاسبه شده است.

جدول (۱) خلاصه نتایج آمار توصیفی متغیرها

متغیرها	مینم	ماکزیمم	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد
سبک ایمن	۲	۴/۲	۳/۳۰۰۲	۰/۵۹۸	۹۰
سبک اجتنابی	۲	۴/۱۷	۳/۲۲۹۵	۰/۴۱۱۱	۹۰
سبک اضطراب	۱/۸۳	۴/۱۷	۲/۷۴۵۵	۰/۵۴۸۲	۹۰
رضایت مندی زناشویی	۲/۲۱	۴/۴	۳/۰۶۵۲	۰/۳۴۳۶	۹۰
موضوعات شخصیتی	۱/۲	۴/۶	۳/۱۰۳۲	۰/۶۴۱۷	۹۰
ارتباط زناشویی	۰/۸	۴/۴	۳/۰۱۷۲	۰/۶۴۱۸	۹۰
حل تعارض	۱/۴	۴/۴	۲/۸۹۶۸	۰/۵۴۵۸	۹۰
مدیریت مالی	۱/۲	۴/۶	۳/۰۱۵۱	۰/۶۵۲۹	۹۰
فعالیت های اوقات فراغت	۱/۲	۴/۸	۳/۳۱۴	۰/۹۲	۹۰
روابط جنسی	۱	۴/۶	۲/۶۴	۰/۸۲۰۷	۹۰
ازدواج و فرزندان	۱/۲	۴/۲	۲/۴۹۶۸	۰/۷	۹۰
اقوام و دوستان	۰/۸	۵	۲/۵۱۶۱	۰/۸۹۵۱	۹۰
جهت گیری مذهبی	۱	۴/۲	۲/۵۳۱۲	۰/۷۶۸۷	۹۰
تعارضات زناشویی	۳۷	۱۴۰	۷۲/۱۰	۲۲/۰۹	۹۰
کاهش همکاری	۴	۱۸	۹/۰۲	۳/۲	۹۰
کاهش رابطه جنسی	۱	۲۱	۸/۱۶	۴/۱۸	۹۰
افزایش واکنش های هیجانی	۳	۲۸	۱۳/۴۳	۵/۱۸	۹۰

۹۰	۳/۸۵	۹/۱۲	۲۱	۱	افزایش جلب حمایت فرزند
۹۰	۴/۶۲	۹/۳۸	۲۲	۱	افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود
۹۰	۳/۷۸	۱۰/۵۴	۲۳	۴	کاهش رابطه خانوادگی
۹۰	۴/۸۱	۱۲/۶۶	۲۷	۵	جدا کردن امور مالی از یکدیگر

همان گونه که در جدول (۱) مشاهده می شود میانگین نمرهای سبک دلبستگی ایمن برابر با ($m=3/3002$) و در سبک دلبستگی اجتنابی ($m=3/2295$) سبک دلبستگی مضطرب ($m=2/7455$) متغیر رضایتمندی زناشویی ($m=3/0652$) متغیر تعارضات زناشویی ($m=72/10$) می باشد. هم چنین در این جدول مینم، ماکزیمم، میانگین و انحراف استاندارد مربوط به کلیه متغیرها و زیر مقیاس های آنها نشان داده شده است.

ب) آمار استنباطی تحقیق (آزمون فرضیه ها)

جدول (۲) خلاصه نتایج جدول ضریب همبستگی سبکهای دلبستگی

با رضایتمندی زناشویی و تعارضات زناشویی

سبک ایمن	سبک اجتنابی	سبک اضطرابی	
			رضایتمندی زناشویی:
۰/۶۶۹	۰/۱۴۵	۰/۰۱۳	ضریب همبستگی
۰	۰/۱۰۶	۰/۸۷۱	سطح معناداری
۹۰	۹۰	۹۰	تعداد
			تعارضات زناشویی:
-۰/۱۸۹	-۰/۲۰۶	۰/۲۹۸	ضریب همبستگی
۰/۰۶۹	۰/۰۴۷	۰/۰۰۴	سطح معناداری

تعداد	۹۰	۹۰	۹۰
-------	----	----	----

فرضیه اول: بین سبک دلبستگی ایمن و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود، ارتباط معناداری بین سبک دلبستگی ایمن و رضایتمندی زناشویی مورد تأیید قرار می گیرد. بنابراین فرضیه اول تأیید می شود. ($r=0/669$ ، $p<0/01$ ، $n=90$)

فرضیه دوم: بین سبک دلبستگی اجتنابی و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود، ارتباط معناداری بین سبک دلبستگی اجتنابی و رضایتمندی زناشویی مورد تأیید قرار نمی گیرد. بنابراین فرضیه دوم تأیید نمی شود. ($r=0/145$ ، $p>0/05$ ، $n=90$)

فرضیه سوم: بین سبک دلبستگی اضطرابی و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود، ارتباط معناداری بین سبک دلبستگی اضطرابی و رضایتمندی زناشویی مورد تأیید قرار نمی گیرد. بنابراین فرضیه سوم تأیید نمی شود. ($r=0/13$ ، $p>0/05$ ، $n=90$)

فرضیه چهارم: بین سبک دلبستگی ایمن و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود، ارتباط معناداری بین سبک دلبستگی ایمن و تعارضات زناشویی مورد تأیید قرار نمی گیرد. بنابراین فرضیه چهارم تأیید نمی شود. ($r=-0/189$ ، $p>0/05$ ، $n=90$)

فرضیه پنجم: بین سبک دلبستگی اجتنابی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود، ارتباط معناداری بین سبک دلبستگی اجتنابی و تعارضات زناشویی مورد تأیید قرار می گیرد. بنابراین فرضیه پنجم تأیید می شود. ($r=-0/206$ ، $p<0/05$ ، $n=90$)

فرضیه ششم: بین سبک دلبستگی اضطراب و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می شود، ارتباط معناداری بین سبک دلبستگی اضطراب و تعارضات زناشویی مورد تأیید قرار می گیرد. بنابراین فرضیه ششم تأیید می شود. ($r=0/298$ ، $p<0/01$ ، $n=90$)

برای بررسی سبک دلبستگی ایمن در پیش بینی رضایتمندی زناشویی از تجزیه و تحلیل رگرسیون خطی ساده استفاده شده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون خطی در جداول زیر ارائه شده است:

جدول (۳) جدول ضریب تعیین

خطای استاندارد	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
۰/۰۸۱	۰/۴۴۷	۰/۶۶۹

جدول (۴) خلاصه نتایج تجزیه و تحلیل واریانس برای رابطه سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی

سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	
		۱۰/۲۰۴	۱	۱۰/۲۰۴	مدل
۰	۱۴۱۵/۳۶۸	۰/۰۷۲	۹۱	۰/۶۵۶	خطا
			۹۲	۱۰/۸۶	کل

نتایج جدول (۴) نشان می‌دهد که در تحلیل رگرسیون، میزان F مشاهده شده معنی دار است ($F=1415/368, P < 0/05$) و با توجه به اینکه ضریب تعیین واریانس مشترک سبک دلبستگی ایمن برای پیش بینی رضایتمندی زناشویی است، لذا مدل رگرسیون خطی معنی دار و در نتیجه سبک دلبستگی ایمن با رضایتمندی زناشویی رابطه‌ی خطی معنی دار دارد. با توجه به معنی دار بودن رابطه‌ی بین متغیر پیش‌بین (سبک دلبستگی ایمن) و متغیر ملاک (رضایتمندی زناشویی) نتایج برآورد ضرایب مدل رگرسیون در جدول (۵) ارائه شده است:

جدول (۵) نتایج برآورد ضرایب رگرسیون و آزمون معنی دار در تحلیل رگرسیون

متغیرها	برآورد ضرایب	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی داری
ثابت	۰/۹۴۶	۰/۰۵۷	۱۶/۵۸۵	۰
سبک ایمن	۰/۷۲۹	۰/۰۱۹	۳۷/۶۲۱	۰

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد ضریب سبک ایمن باتوجه به معنی داری آماره t در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. باتوجه به مثبت بودن ضریب (۰/۷۲۹) با افزایش ایمن، رضایت زناشویی افزایش می‌یابد.

برای بررسی سهم متغیرهای سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی در پیش بینی تعارضات زناشویی از تجزیه و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند گانه در جداول زیر ارائه شده‌است:

جدول (۶) جدول ضریب تعیین

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	خطای استاندارد
۰/۴۰۱	۰/۱۶۱	۲۰/۴۵

جدول (۷) خلاصه نتایج تجزیه و تحلیل واریانس برای رابطه سبک‌های دلبستگی و تعارضات زناشویی

سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	
مدل	۸/۶۳۴	۳۶۱۴/۴	۲	۷۲۲۸/۸۰۱	
خطا		۴۱۸/۶۰۱	۹۰	۳۷۶۷۴/۱۲۴	
کل			۹۲	۴۴۹۰۲/۹۲۵	

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که در تحلیل رگرسیون، میزان F مشاهده شده معنی دار است.

($F=8/634$, $P < 0/05$) و با توجه به اینکه ضریب تعیین واریانس مشترک سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی برای پیش بینی تعارضات زناشویی است، لذا مدل رگرسیون خطی معنی دار و در نتیجه حداقل یکی از سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با تعارضات زناشویی رابطه‌ی خطی معنی دار دارد. با توجه به معنی دار بودن رابطه‌ی بین متغیرهای پیش بین (سبک‌های دلبستگی) و متغیر ملاک (تعارضات زناشویی) نتایج برآورد ضرایب مدل رگرسیون در جدول (۸) ارائه شده است:

جدول (۸) نتایج برآورد ضرایب رگرسیون و آزمون معنی دار در تحلیل رگرسیون

متغیرها	برآورد ضرایب	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی داری
ثابت	۷۸/۶۷۴	۱۸/۰۱۲	۴/۳۶۸	۰
سبک اجتنابی	-۱۴/۲۱۹	۵/۱۰۶	-۲/۷۸۵	۰/۰۰۷
سبک اضطرابی	۱۴/۴۳۹	۴/۰۵۲	۳/۵۶۳	۰/۰۰۱

نتایج جدول (۸) نشان می‌دهد که ضرایب متغیرهای سبک اجتنابی و سبک اضطرابی باتوجه به معنی داری آماره t در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. باتوجه به منفی بودن ضریب (۱۴/۲۱۹-) با افزایش اجتنابی، تعارضات زناشویی افزایش می‌یابد و باتوجه به مثبت بودن ضریب (۱۴/۴۳۹) با افزایش اضطراب، تعارضات زناشویی افزایش می‌یابد.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته های حاصل از این تحقیق بین سبک دلبستگی ایمن و رضایتمندی زناشویی رابطه وجود دارد، مورد تایید قرار گرفت. این مسئله بدین معنا است که دانشجویان متاهل با سبک دلبستگی ایمن از رضایتمندی زناشویی بیشتری برخوردارند و سبک دلبستگی ایمن، پیش بینی کننده مناسبی برای رضایتمندی زناشویی است. این یافته بدست آمده با نتایج پژوهشهای بشارت (۱۳۸۰) بشارت، شریفی وایروانی (۱۳۸۰) بانز (۲۰۰۴) والیویرا وکاستا (۲۰۰۰) وپالی و همکاران (۲۰۰۵) همخوانی دارد. هم چنین یافته های بدست آمده سبک های دلبستگی اجتنابی و مضطرب نیز با رضایتمندی زناشویی رابطه منفی وجود داشت، و مورد تایید قرار نگرفت این مسئله بیانگر این است که دانشجویان متاهل که از سبک اجتنابی و مضطرب برخوردارند، میزان رضایتمندی زناشویی آنان کم بوده است. این یافته بدست آمده از این پژوهش با پژوهش های سنتا وگیبل (۲۰۰۵) مولر، وانگ و ویکبرگ (۲۰۰۶) اصغری نژاد ودانش (۱۳۸۴) در این زمینه هم خوانی دارد. در تبیین این یافته ها می توان گفت: ۱ - اعتماد به خود و دیگران، به عنوان یکی از مبانی درون روانی فردی که دارای سبک دلبستگی ایمن است، وی را در جلب کمک و مساهدت دیگران یاری می رساند و زمینه برون روانی و اجتماعی یک ارتباط سالم را فراهم می کند. در زندگی زناشویی نیز، این افراد با ایجاد ارتباط سالم و بهنجار با همسر خود شرایط رضایت مندی را فراهم می سازند.

۲- درک مثبت و حمایت اجتماعی، دو مشخصه دیگر افراد ایمن است که می توانند یافته های پیش گفته را تبیین کنند. درک مثبت همسران، تعاملهای حمایتی زوجین را تقویت می کند که این خود منجر به رضایت مندی روابط زناشویی می شود.

۳- رفتار اکتشافی و انعطاف پذیری، جسارت لازم را برای آزمونگری و تجربه آموزی در اختیار فرد ایمن قرار می دهد. مهارتهای حل مساله در افراد ایمن محصول کنش بهنجار اکتشاف گری است که مشکلات زناشویی را کاهش می دهد. ارضای مجاورت نیز از نیازهای فرد ایمن به حساب می آید و موجب می شود تا به کمک بازخوردهای مثبت و دوسویه حاصل از نزدیکی در روابط با دیگران، مهارت های ارتباطی فرد ایمن و روابط بین شخصی و متقابل وی با دیگران بهبود یابد و بهبود روابط زناشویی را در پی داشته باشد.

۴- دیگر خصیصه فرد ایمن، تمایل به بخشش و مهار هیجان های منفی است. هر اندازه تمایل به بخشش و سخت گیری نکردن نسبت به خطاها در ارتباطهای زوجین بیشتر باشد، احتمال رضایتمندی زناشویی نیز افزایش می یابد. مهار هیجان های منفی نیز در ارتباط زوجین با افزایش رضایتمندی همراه است.

السون (۱۹۸۶)، به نقل از نیکی جو، (۱۳۸۹) نیز معتقد است که رضایت افراد از ازدواجشان زمینه ساز و هسته اصلی رضایت از زندگی است، به عبارتی می توان گفت سلامت جامعه و خانواده در گرو رضایت افراد از ازدواجشان است. با بالا بردن رضایت مندی از زندگی زناشویی می توان انتظار داشت وضعیت افراد جامعه از جهات مختلف روانی، اجتماعی و تحصیلی رشد داده شود و افراد جامعه با آرامش خاطر بیشتری به ارائه خدمات مختلف بپردازند. در نتیجه نیز از این پیشرفت متنفع می شوند. هم چنین بر اساس یافته های حاصل از این تحقیق روشن شد که سبک های دلبستگی

اجتنابی و مضطرب پیش بینی کننده ی مناسبی برای تعارضات زناشویی است. بین سبک دلبستگی ایمن با تعارضات زناشویی رابطه منفی وجود دارد. اما بین دلبستگی اجتنابی و مضطرب رابطه مثبت وجود دارد. این مهم به معنای آن است که افراد ایمن دارای تعارضات زناشویی نبوده و در مقابل افرادی که سبک اجتنابی و مضطرب دارند از تعارضات زناشویی برخوردارند. این یافته های بدست آمده با پژوهش های کسکین (۲۰۰۸) میکولینسروشیور (۲۰۰۵) سیمسون و رهلز (۲۰۰۴) و تسه و چینج (۲۰۰۶) بارنت و همکاران (۲۰۰۶) میکالینسرو شیور (۲۰۰۷) دونلن و همکاران (۲۰۰۸) در این زمینه همخوانی دارد. در تبیین این یافته می توان گفت که سبک دلبستگی با میزان امنیت عامل مهم در کنترل تعارض، و خود گردانی هیجانی است که هر دو از عامل اساسی در حفظ روابط دراز مدت هستند. افراد دلبسته ی ایمن از راهبردهای انطباقی بیشتری برای سازمان دهی تجارب خود برخوردارند ولی افراد دلبسته اجتنابی بی تفاوتی، اجتناب از صمیمیت، عدم حمایت و مراقبت، و سردی هیجانی در روابط صمیمانه منجر به تعارضات زناشویی می شوند. و همچنین افراد دلبسته مضطرب به دلیل احساس اضطراب و طرد شدگی دائمی که دارند، و هم چنین به دلیل چسبندگی و دلبستگی شدید و احساس خطر دائمی از بی وفایی همسر، بیش از حد برای همسر خود ایجاد مزاحمت روان شناختی کرده و تا حدی با کنترل و چسبندگی دائمی به او، آزادی ها، استقلال و خود مختاری طرف مقابل را سلب می کند. تحمل این رفتار و ویژگی های همسر مضطرب برای زوج دیگر دشوار بوده و اضطراب در این افراد، کیفیت ارتباط زناشویی را منفی ارزش گذاری می کند. در نتیجه میزان تعارضات زناشویی افزایش می یابد.

بر مبنای نظریه دلبستگی، تنش در روابط با عدم امنیت دلبستگی ارتباط دارد. هنگامی که امنیت دلبستگی مورد تهدید قرار می گیرد، عصبانیت اولین پاسخ است. این عصبانیت اعتراضی در مقابل از دست دادن دلبستگی ایمن است. اگر چنین اعتراضی منجر به پاسخ دهی نشود ممکن است با ناامیدی و فشار توأم شود و بصورت یک استراتژی مزمن برای کسب و حفظ الگو دلبستگی درآید. قدم بعدی، کندوکاو و جستجو است که بعداً منجر به افسردگی و ناامیدی می شود. اگر همه این اقدامات شکست بخورد، رابطه دچار مشکل می شود، غم انگیز شده و جدایی رخ می دهد. پاسخ های خشن در روابط با وحشت از دلبستگی مرتبط است که در آن زوجها عدم امنیت خود را با اعمال کنترل و بدرفتاری نسبت به همسر خود تنظیم می کند. رخداد های تروماتیک یا آسیب زایی که به پیوند بین زوجین صدمه می زنند و اگر برطرف نشوند باعث نگهداری چرخه های منفی و ناامنی در دلبستگی می شوند، از جمله آسیب های دلبستگی اند. این رخدادها هنگامی اتفاق می افتند که یک زوج نمی تواند در لحظه نیاز فوری به دیگری پاسخ دهد. رخداد های منفی مربوط به دلبستگی، مخصوصاً ترک کردن ها و خیانت ها، اغلب باعث وارد آمدن آسیب همیشگی به روابط نزدیک می شوند (جانسون و دنتون، ۲۰۰۲، به نقل از رحمت الهی و همکاران، ۱۳۸۶).

در نهایت یافته های پژوهش حاضر بیانگر اهمیت پرداختن به مقوله افزایش رضایت، کاهش و حل تعارضات زناشویی می باشد. در واقع برخورداری از رضایت زناشویی و افزایش رضایت، و حل تعارضات منجر به بهبود روابط بین زوجین و سلامت روانی آن ها و سبب پایداری بنیان خانواده میشود. که این امر از فروپاشی خانواده و نابسامانی های خانوادگی و ازدواجهای پر خطر جلوگیری خواهد کرد. و هم چنین به علت نقش اساسی و مهم سبک های دلبستگی پیشنهاد می شود که:

۱- کلاسهای آموزشی قبل از ازدواج، با تاکید بر آموزش عوامل موثر در رضایت از ازدواج، از جمله مسائل از قبیل سبکهای دلبستگی که فرد در روابط خود دارد و نقش آن در برقراری روابط نزدیک و صمیمی در آینده، تشکیل شود و هم چنین همسران از مدخلات روانشناسی برای تبدیل شیوه های دلبستگی از ناایمن به ایمن که باعث برطرف کردن بخشی از مشکلات بین فردی آنها، احساس رضایت شان را از زندگی افزایش دهد و به پایداری بنیان خانواده کمک کند، نیز برخوردار شوند.

۲- برگزاری کارگاههای آموزشی برای زوجین دارای مشکلات ارتباطی جهت افزایش سطح بهداشت روانی و رضایتمندی زناشویی به استناد سبکهای دلبستگی زوجین پیشنهاد می گردد.

۳- با توجه به اینکه سبک های دلبستگی از کودکی شکل می گیرد و نمی توان روابط والد-کودک و تاثیر آن بر روابط بزرگسالی را نادیده گرفت، بنابراین پیشنهاد می شود والدین نیز از خدمات مشاوره ای در طول تحول فرزندانشان برخوردار گردند.

۴- طرحهای آموزشی به منظور ارتقای سطح آگاهی مادران در خصوص روشهای درست تعامل با فرزندان در سطح کشور اجرا شود.

۵- توصیه می شود که در جلسه های مشاوره قبل از ازدواج سبک دلبستگی زوجها به منظور انتخاب صحیح همسر و جلوگیری از وقوع طلاق، ارزیابی شود.

منابع

- احمدی، خدابخش. (۱۳۸۸). پرسشنامه رضایت زناشویی (ENRICH). تهران: موسسه آزمون یارپویا.
- اصغری نژاد، مهناز؛ دانش، عصمت. (۱۳۸۴). رابطه سبکهای دلبستگی با میزان شادکامی و توافق در مسائل زناشویی در دانشجویان زن متاهل دانشگاه. مجله تازه ها و پژوهشهای مشاوره. شماره ۱۴ (۴) صص ۶۰-۹۰.
- بشارت، محمد علی؛ شریفی، ماندانا؛ وایروانی، محمد. (۱۳۸۰). بررسی رابطه سبک های دلبستگی و مکانیسم های دفاعی. مجله روان شناسی. شماره ۵ (۳) ۱۹ صص ۲۷۷-۲۸۹.
- ثنایی، باقر. (۱۳۷۹). مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات بعثت.
- حسینی غفاری، فاطمه؛ قندری هاشم آبادی، بهرام علی؛ و محمدیان شهرباف؛ حمیدرضا. (۱۳۸۴). مقایسه ای اثر بخش روان درمانی گروهی مبتنی بر نظریه ی انتخاب و درمان انگیزش نظامند در افزایش رضایت مندی زناشویی. صص ۶۶-۹۰.
- حافظی، فریبا؛ جامعی نژاد، فرحناز. (۱۳۸۹). رابطه بین عشق، عاطفه مثبت، عاطفه منفی و سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان شرکت ملی حفاری خوزستان. یافته های نو روانشناسی. صص ۴۲-۵۲.
- رحمت اللهی، فرحناز؛ فاتحی زاده، مریم؛ واحمدی، سید احمد. (۱۳۸۶). آسیب شناسی زندگی زناشویی. فصلنامه تازه های رواندرمانی، سال یازدهم، شماره ۴۱ و ۴۲. صص ۸-۲۶.
- کرین، ویلیام سی. (۱۳۸۴). نظریه های رشد، مفاهیم و کاربردها. (خوئی نژاد، غلامرضا؛ خوئی نژاد، علیرضا؛ و رجایی، علیرضا). تهران: انتشارات رشد.
- نیکی جو، معصومه. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک دلبستگی به خدا و رضایتمندی زناشویی در بین دانشجویان متاهل. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسامی، واحد علوم و تحقیقات تهران.

References

- Banse,R. (2004). Adult Attachment and marital satisfaction: evidence for dyadic configuration effects. *Journal of social and personal Relationships*, 21, 273-282.
- Barnette, J.L., Taylor, K.W., Worthington, E.L. and Forsyth, R. (2006). Attachment and trait forgiveness: the mediating role of angry rumination. *Journal of Counseling & Development*, vol. 8, 312-320.
- Baeckstroem, M. & Holmes, B.M. (2001). Measuring adult attachment: A construct validation of two self-report instruments. *Scandinavian journal of psychology*, 42, 79, 86.
- Campbell, L., Simpson, J.A., Boldry, J., & Kashy, D.A. (2005). Perceptions of conflict and support in romantic relationships: the role of attachment anxiety. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3).
- Coan, S. (2004). The impact of residential experience on the division of household labor, conflict patterns, differentiation, and marital satisfaction. unpublished Doctoral Dissertation.
- Corcoran, K.O. & Mallinckrodt, B. (2000). Adult attachment, self-efficacy, perspective taking and conflict resolution. *Journal of Counseling & Development*, vol. 78, 473-483.
- Cramer, D. (2002). Linking conflict management behaviors and relational satisfaction: the intervening role of conflict outcome satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 19(3), 425-432.
- Donnellan, M.B., Burt, S.A., Iovene, A.A., & Lump, K.L. (2008). Genes,

- Personality and attachment in adults: A multivariate behavioral genetic analysis. *personality and social psychology bulletin*, 34(1), 3-16.
- Dunham, S.H. (2008). Emotional skill fullness in African American marriage. intimate safety as a mediator of the relationship between emotional skill fullness and marital satisfaction. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Akron.
- Feeney, J.A. (1999). Adult romantic attachment and couple relationships. In J. Cassidy, & P.R. Shaver (Eds), *Handbook of Attachment* (pp. 355-378). The Guilford Press.
- Gallo, I.C., Smith, T.W., & Ruiz, J.M. (2003). An interpersonal analysis of adult attachment style: circumflex descriptions, recalled developmental experiences, self-representations and interpersonal functioning in adulthood. *Journal of personality*, 71, 141, 181.
- Keskin, G. (2008). Relationship between mental health, parental attitude and attachment style in adolescence. *Annual Journal of psychiatry*. (Anadolu psikiyatri devgisi). 9(3), 139-147.
- Mahoney, K.R. (2006). The relationship of partner support & coping strategies to marital adjustment among women with diabetes & their male partner. Unpublished Doctoral dissertation. New York University.
- Mikulincer, M. & Shaver, P.R. (2005). Attachment theory and emotions in close relationships: exploring the attachment-related dynamics of emotional reactions to relational events. *personal Relationships*, vol: 12, pp. 149-168.
- Mikulincer, M. & Shaver, P.R. (2007). *Attachment in adulthood*. New York: The Guilford Press.
- Moller, K.H., Wank, C.P. & Wickberg, B. (2006). Romantic attachment, parenthood and marital satisfaction. *Journal of Reproductive and infant psychology*, 24, 23, 240.
- Nofle, E.E. & Shaver, P.R. (2006). Attachment dimensions and the big five personality trait: Associations and comparative ability to predict relationship quality. *Journal of Research in Personality*, 40, 179-208.
- Oliveira, J. & Costa, M.E. (2000). Perception of marital and parental satisfaction and its relation with parental attachment in Portuguese late adolescents. Retrieved Mar 8, 2007, from: <http://www.Aifref.uqam.67>.
- Papalia, D.E. (2002). *A child's world: in fancy through adolescence*. New York: McGraw-Hill.

- Puley B, Cox MJ, Kanoy KW, Harter KS, Burchinal M, Margand NA. Adult attachment and marital interaction as predictors of whole family interactions during the transition to parenthood's fam psycho 2005;9(3):420-9.
- Scenta, A. & Gable, S. (2005). Performance competitive responses in close relationships. personal Relationship, 12, 357-370.
- Simpson, J. A. & Rholes, W. S. (2004). Anxious attachment and depressive symptoms: an interpersonal perspective. In: W. S. Rholes and J. A. Simpson, Editors, Adult attachment: Theory, research, and clinical application, Guilford press, New York. pp. 196-239.
- Tes, M. C. & Cheng, S. (2006). Depression reduces forgiveness selectively as a function of relationship closeness and transgression, personality and individual Differences, vol, 40, pp. 1133-1141.